

Sygn. akt III AUa 97/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Jolanta Hawryszko (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 listopada 2021 r. w S.

sprawy O. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2020 r., sygn. akt VI U 1654/19

1. sprostować oczywistą omyłkę pisarską zawartą w komparycji zaskarżonego wyroku w określeniu siedziby Oddziału organu przez zastąpienie zapisów „w S.” zapisami „w R.”,
2. oddala apelację,
3. przyznaje do Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na rzecz radcy prawnego A. B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

	Sędzia Jolanta Hawryszko	
--	--------------------------	--

Sygn. akt III AUa 97/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych w R. decyzją z 10 czerwca 2019 r. (...) odmówił ubezpieczonej O. D. prawa do emerytury, ponieważ ubezpieczona w Polsce nie udowodniła żadnego okresu składkowego i nieskładkowego. Organ rentowy wskazał, że nie ma zastosowania art. 12 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą z 18 maja 2012 r. (Dz. U. Z 15.11.2013r., poz. 1373) - zgodnie z którym jeżeli ustawodawstwo jednej umawiającej się strony uzależnia nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do świadczenia od przebycia okresów ubezpieczenia to instytucja właściwa tej umawiającej się strony uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie ustawodawstwem drugiej umawiającej się strony, tak jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli okresy te nie pokrywają

się – bowiem ubezpieczona nie udokumentowała polskich okresów zatrudnienia. Organ nie uwzględnił okresu zatrudnienia ubezpieczonej w firmie (...), ponieważ nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiodła ubezpieczona, wnosząc o przyznanie jej prawa do emerytury. W uzasadnieniu pisma ubezpieczona podniosła, że przepracowała w swoim życiu ponad 20 lat w miejscowości K. na Ukrainie, jak również ponad 4 cztery i pół roku w Polsce, w G. i w S. - w firmie (...), która funkcjonuje do dnia dzisiejszego w obu ww. miastach. Właścicielem firmy są bracia B..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie. Organ dodatkowo wskazał, iż z treści złożonego przez wnioskodawczynię wniosku o emeryturę wynika, że ostatni okres pracy ubezpieczonej na Ukrainie zakończył się 1.07.1997 r., podczas rozmowy telefonicznej z pracownikiem ZUS wnioskodawczyni wskazała, że pracowała w Polsce w latach 1996-2001 w spółce (...) Sp. z o.o. w S.. ZUS na podstawie posiadanych danych z tytułu rozliczeń z płatnikami składek na ubezpieczenie społeczne oraz na podstawie danych z indywidualnego konta wnioskodawczyni stwierdził, że wnioskodawczyni nie była nigdy zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w Polsce, w rezultacie nie posiada żadnego okresu ubezpieczenia w Polsce. Nadto okres zatrudnienia w Ukrainie częściowo pokrywa się ze wskazywanym przez wnioskodawczynię okresem zatrudnienia w Polsce, a zatem jest mało prawdopodobne, że wnioskodawczyni równocześnie wykonywała zatrudnienie w Polsce i w Ukrainie. Warunkiem nabycia prawa do emerytury z ubezpieczenia polskiego jest posiadanie okresów ubezpieczenia, przy czym ze względu na to, że nie jest wymagany konkretny okres tego ubezpieczenia, to okresy ukraińskie nie podlegają sumowaniu z okresami polskimi; nie stosuje się zasady określonej w art.12 umowy polsko-ukraińskiej do przyznania emerytury na podstawie art.24 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 11 grudnia 2020 r. oddalił odwołanie i orzekł o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący, że O. D., uprzednio K., nazwisko rodowe R., ur. (...), obywatelka Ukrainy, w okresie od 1.09.1974 r. do 1.03.1978 r. pracowała jako felczer w miejscowości N., od 1.04.1978 r. do 1.07.1997 r. wykonywała zawód pielęgniarki kolejno w szpitalu, przedszkolu a następnie w sanatorium, znajdujących się w K., na terenie Ukrainy. Od czerwca 1996 r. O. D. na podstawie wizy turystycznej przyjeżdżała okresowo do Polski, pobyty trwały około 3 miesiące, po czym wracała na Ukrainę; okresy pobytu na terenie Polski i okresy przerw nie zostały wykazane. W czasie pobytów na terenie RP ubezpieczona mieszkała najpierw w G., gdzie pracowała dla S. B., którego znała z pracy na Ukrainie, a który wraz z bratem A. B. (2) prowadził w (...) sp. z o.o. Przedmiotem działalności firmy były zabiegi rehabilitacyjne, masaże. Ubezpieczona wykonywała masaże. Z czasem bracia B. utworzyli drugi oddział firmy na terenie S.. Do pracy w (...) oddziale spółki (...) zatrudnił O. D., którą znał od wielu lat i której ufał. Wykonywała masaże i otrzymywała zapłatę uzależnioną od ilości wykonanych zabiegów. Strony łączyła umowa zlecenia. A. B. (2) nie kontrolował pracy ubezpieczonej. Pomiędzy nimi istniały zażyłe relacje towarzyskie.

Spółka (...) działała na terenie RP legalnie, nie miała jednak uprawnień do zatrudniania pracowników z Ukrainy. W celu ominięcia zakazów, A. B. (2), aby móc zatrudnić m.in. ubezpieczoną w oddziale swojej firmy w S. – zawarł z ukraińską firmą (...) w K. „umowę o współpracy”. Firma ta miała zatrudnić ubezpieczoną, a następnie delegować do pracy w Polsce. Było to stworzenie pozorów legalności zatrudnienia. Ubezpieczona nie wiedziała o umowie o współpracy z firmą (...), nigdy nie podpisywała z nią żadnej umowy. Ubezpieczona podała, że w firmie (...) sp. z o.o. w S. pracowała do 2001 roku. Posiada kartę pobytu nr (...) - wydana przez Wojewodę (...) 05.11.2013 r. Ubezpieczona nie była wykazana na deklaracjach za okres od 03.1996 do 12.1998. Spółka (...) do 31.12.1998 nie figuruje jako płatnik składek w Ewidencji Oddziału ZUS S..

W okresie od 01.01.1999 do 31.12.2001 O. D. nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) sp. z o.o. w S., ani z tytułu zatrudnienia w oddziale ww. spółki w G..

W dniu 16 kwietnia 2019 roku O. D. złożyła w polskim organie rentowym wniosek o emeryturę. W treści wniosku PL-UA 7 wskazała, że ostatni okres pracy ubezpieczonej na Ukrainie zakończył się w dniu 1.07.1997 r. W dniu 10.07.2019 O. D. złożyła w ZUS wniosek o ponowne obliczenie emerytury z uwzględnieniem załączonej do wniosku umowy

zlecenia z 1 czerwca 2019 r., zawartej pomiędzy (...) A. B. (2) jako zleceniodawcą a O. D. jako zleceniobiorcą. Z treści umowy wynika, że ubezpieczona zobowiązała się do wykonania usług masażu w wymiarze 30 godzin w okresie od 1.06.2019 do 30.06.2019 za wynagrodzeniem 441 zł. W punkcie 9 umowy zlecenia wskazano, że zleceniobiorca z tytułu wykonania umowy podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Umowa została podpisana przez ubezpieczoną w dniu 2.07.2019 r. Decyzją z 22 sierpnia 2019 (...) organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę w kwocie zaliczkowej począwszy od 1.07.2019 r. tj. od miesiąca złożenia wniosku. Wysokość emerytury obliczonej zgodnie z dyspozycją art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wyniosła 0,33 zł.

Ubezpieczona nie wykonywała pracy wynikającej z umowy zlecenia z 1.06.2019 r. Przedmiotowa umowa przygotowana została w celu uzyskania świadczenia emerytalnego przez ubezpieczoną. O. D. ubiega się o świadczenie emerytalne przed ukraińskim organem, stanowiącym odpowiednik ZUS. Strona ukraińska wystąpiła do polskiego organu rentowego o udostępnienie dokumentów ubezpieczonej.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania i rozstrzygając sprawę odwołał się do treści art. 6 ust. 1 pkt. 1 i ust. 2, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2020r. poz. 266) oraz treści art. 6 i art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wyjaśnił, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych (ustawa systemowa) w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym nie posługuje się kryterium obywatelstwa czy miejsca zamieszkania lub pobytu. Oznacza to, że obowiązkiem ubezpieczeń społecznych są objęci także cudzoziemcy, o ile spełniają warunki do podlegania ubezpieczeniom społecznym, a tak jest, gdy z cudzoziemcem zostaje zawarta umowa o pracę. Istotnym dla objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych jest więc fakt zawarcia z polskim podmiotem umowy rodzącej zgodnie z przepisami obowiązek ubezpieczeń społecznych np. umowy o pracę oraz wykonywanie pracy w ramach tej umowy na obszarze RP.

Rzeczpospolita Polska podpisała z Ukrainą umowy o zabezpieczeniu społecznym. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w tej ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze RP nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Sąd Okręgowy rozważył, że nie ubezpieczona nie udowodniła dat granicznych wykonywania pracy w Polsce. Podała jedynie, że przyjeżdżała od czerwca 1996 na okresy trzymiesięczne i wracała na Ukrainę. Ani jednak ubezpieczona, ani jej zleceniodawca A. B. (2) nie wskazali konkretnych dat pobytu ubezpieczonej w Polsce, a ponadto data 06.1996 to wg zapisów druku PL-UA7, złożonego przez ubezpieczoną w organie rentowym, jest okres pracy na Ukrainie na stanowisku pielęgniarki. Ubezpieczona nie wykazała aby z A. B. (2) łączyła ją umowa o pracę. Nie przedłożyła żadnych dokumentów. Udowodniła, że jedynie okresowo wykonywała usługi masażu i miała płacone od ilości wykonanych zabiegów, taki zaś rodzaj świadczenia pracy odpowiada pracy w oparciu o umowę zlecenia. Nadto, nigdy nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w Polsce, a jej pracodawca nie odprowadzał za nią składek, stąd nie posiada żadnych udokumentowanych okresów składkowych, ani nieskładkowych.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że art. 6 ww. ustawy o emeryturach i rentach wymienia okresy składkowe, a okresy nieskładkowe wymienia art. 7 i nie ma dowolności w kwalifikowaniu tych okresów. Okresami składkowymi są te, za które składka została faktycznie zapłacona lub okresy bez składki, wymienione enumeratywnie, które zostały zaliczone do okresów składkowych mimo nieopłacania składek (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2019r. III Aua 28/19). W sprawie nie ma zastosowania art. 6 ust. 2 ww. ustawy, który dotyczy okresów składkowych przypadających przed dniem 15.11.1991 r. oraz podstawy opłacenia składek wynikającej ze stosunku pracy, który w niniejszej sprawie nie został wykazany.

Niezależnie od powyższego, ubezpieczona nie mogła być osobą ubezpieczoną na terenie RP we wskazywanym okresie, ponieważ do Polski przyjeżdżała wtedy cyklicznie na podstawie wizy turystycznej, a więc bez zamiaru stałego pobytu. Według zapisów ustawy o cudzoziemcach w brzmieniu obowiązującym w dacie przyjazdów ubezpieczonej do Polski - obcokrajowiec mógł się ubiegać zarówno o wizę turystyczną, jak i o wizę w celu podjęcia pracy. Kolejna ustawa

obowiązująca od 2003 r. również zawierała taki zapis. Ubezpieczona mogła zatem wystąpić o wizę na pracę w Polsce, ale starań takich nie podjęła. Tym samym skoro pobyt ubezpieczonej we wskazywanym przez nią czasie nie miał charakteru stałego, w konsekwencji ubezpieczona jako turystka nie mogła podlegać ubezpieczeniom społecznym, bowiem z art. 5 ust. 2 ustawy systemowej wprost wynika, że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Dodać należy, że obowiązująca uprzednio do 1.01.1998 r. ustawa z 25 lutego 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych również zawierała analogiczny zapis, zamieszczony wówczas w art. 4 ust. 2 pkt 1 tejże ustawy. Przez „pobyt o charakterze stałym” cudzoziemca przed dniem 1 maja 2004 rozumiało się zezwolenie na zamieszkanie lub osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadanie statusu uchodźcy albo zgodę na pobyt tolerowany, bądź zezwolenie na pracę (vide: OSN z 28.05.2008 I UK 303/07). W nowszym zaś orzecznictwie Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że pobyt stały, to pobyt niezmienny w danym czasie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia, przy czym nie ma większego znaczenia okoliczność dotycząca tego, jaką administracyjną gwarancję prowadzenia działalności lub zapewnienie pobytu miał w Polsce obywatel państwa obcego (wyroki Sądu Najwyższego z 17.09.2009, II UK 11/09, 6.09.2011, I UK 60/11); za Sądem Najwyższym: stały pobyt, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy systemowej, to pobyt niezmienny w okresie realizacji tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Formalny status pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zatem nieistotny. Bowiem z art. 5 ust. 2 ustawy systemowej wynika, że zarówno w przypadku pracowniczego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym jak i tytułu wynikającego z wykonywania umowy zlecenia sam zamiar czasowego przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czy też legitymowanie się jedynie zezwoleniem na pobyt czasowy nie mają rozstrzygającego znaczenia. Istotne jest jedynie, czy podczas wykonywania wyżej wymienionych działalności można mówić o stałym przebywaniu danej osoby na terytorium Polski. W konsekwencji przyjazd, choćby i cykliczny (regularny), do Polski celem wykonywania pewnych aktywności zawodowych jak np. prowadzenie wykładów, czy świadczenie usług doradczych na podstawie umowy zlecenia albo umowy o pracę nie będzie powodował objęcia obywatela państwa trzeciego polskim systemem ubezpieczenia społecznego. Natomiast stałe przebywanie w Polsce w okresie wykonywania tych czynności, chociażby przez krótki (sumarycznie) okres determinowany czasowym zezwoleniem na pobyt, będą prowadzić do objęcia polskim systemem ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie znajdował zastosowania art. 12 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą z 18 maja 2012 r., bowiem ubezpieczona nie udokumentowała polskich okresów zatrudnienia. Dodatkowo, z art. 15 Umowy wynika, że jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które ona stosuje. Takich okresów ubezpieczenia w Polsce O. D. w toku postępowania nie wykazała.

Apelację od wyroku od złożyła ubezpieczona. Zaskarżyła wyrok w punkcie oddalającym odwołanie. Wniosła o uchylenie wyroku oraz zmianę decyzji z 10.06.2019r. i o przyznanie prawa do emerytury, ewentualnie uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania. Wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa procesowego art. 3, art. 6 § 2 oraz art. 227 k.p.c., polegające na oddaleniu i nieprzeprowadzeniu dowodów zawnioskowanych przez skarżącą świadków, co wpłynęło na rozstrzygnięcie sprawy; naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na uznaniu, że skarżąca nie pracowała legalnie na terenie polski, podczas gdy okoliczności sprawy wskazują na to, że łączyła ją umowa o pracę z (...) sp. z o.o. ; naruszenie art. 473 § 1 k.p.c. polegające na odmówieniu skarżącej przedstawiła wszelkimi możliwymi dowodami swoich racji i twierdzeń podnoszonych w sprawie.

W uzasadnieniu wskazała, że nie zgadza się z oceną Sądu iż nie mogła pracować legalnie na terenie Polski, a najprawdopodobniej pracowała dla podmiotu z Ukrainy, który był związany umową o współpracy ze spółką (...). Ubezpieczona wskazała że świadkowie mogliby poświadczyć charakter wykonywanych przez nią usług oraz dowieść,

że w istocie łączył ją ze spółką stosunek pracy, nie zaś stosunek zlecenia. Fakt że nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych przez ówczesnego pracodawcę, nie oznacza, że nie świadczyła pracy na podstawie umowy o pracę.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał że apelacja jest niezasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń, które są logiczną konsekwencją oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a przy tym Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku że Sąd 1 instancji przeprowadził postępowanie dostatecznym zakresie i uwzględnił wziął wnioski dowodowe na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia i ocenę prawną Sądu 1 instancji..

Należy zauważyć że na etapie postępowania drugoinstancyjnego spór w sprawie koncentruje się na ustaleniu, czy ubezpieczona wykonywała na terenie Polski pracę na podstawie umowy o pracę i czy z tego tytułu podlegała w Polsce ubezpieczeniom społecznym, ponieważ ta kwestia przesądza o prawie ubezpieczonej do emerytury. Zgodnie, bowiem z art. 24 ustawy emerytalno-rentowej, ubezpieczonym urodzonym po dniu w 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn

Zgodnie z art. 25 ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173 - 175 oraz kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40 a ustawy z 13 października 1998 r. w o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 dla ubezpieczonych urodzonych po dniu w 31 grudnia 1948 którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenia społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w [art. 6](#); okresy nieskładkowe, o których mowa w [art. 7 pkt 5](#); okresy nieskładkowe, o których mowa w [art. 7 pkt 1-3 i 6-12](#), w wymiarze nie większym niż określony w [art. 5 ust. 2](#).

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona urodzona w (...) roku, co do zasady mogła nabyć emeryturę na warunkach wskazanych w art. 24 i 25 ustawy emerytalno-rentowej, jako osoba pracująca przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalno-rentowej, to jest przed 1 stycznia 1999 r. Przysługiwałoby jej prawo do ustalenia kapitału początkowego na warunkach wynikających z art. 54 ustawy emerytalno-rentowej, ale w tym celu miała obowiązek wykazać okresy składkowe, bądź nieskładkowe.

Z prawidłowych ustaleń Sądu 1 instancji wynika, że ubezpieczona nie posiadała okresów składkowych, ponieważ jako obywatelka nie spełniała wymogu wskazanego w art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który to przepis wskazuje, że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Pl nie ma charakteru stałego.

Należy wskazać, że Sąd Okręgowy na okoliczność spełnienia przesłanki pobytu o stałym charakterze, przeprowadził dowody, z których wynikało, że ubezpieczona od czerwca 1996 r. przyjeżdżała do Polski okresowo na podstawie wiz turystycznych, a kartę pobytu otrzymała dopiero 5.11.2013 r. W kontekście wskazanych okoliczności słusznie sąd pierwszej instancji wnioskował, że pobyt ubezpieczonej na terenie RP nie miał charakteru pobytu stałego, a zatem praca świadczona w tym okresie, nawet na podstawie umowy o pracę, nie stanowiła tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym, w myśl art. 5 ust. 2. Ubezpieczona jako obywatel obcego państwa, nie mogła być objęta ubezpieczeniem społecznym określonym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, ponieważ w Polsce przebywała okresowo.

Niezależnie od powyższego. ubezpieczona nie przedstawiła żadnych dowodów materialnych świadczenia pracy na podstawie umowy o pracę. W szczególności chodzi tu o dokumenty związane z zatrudnieniem pracowniczym jak

choćby umowa o pracę, czy świadectwo pracy. Z dokumentacji organu rentowego wynika, że ubezpieczona nie była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, zaś spółka (...) do 1.12.1998 r. nie figurowała, jako płatnik składek w ewidencji oddziału ZUS. Nadto Sąd pierwszej instancji dysponował umową o współpracy, zawartą między (...) spółką z o.o. i ukraińską firmą (...) w K., z której wynikało, że firma (...) zobowiązała się do zatrudniania pracowników na Ukrainie, celem ich delegowania do pracy w Polsce na rzecz spółki (...). Fakt ten wskazuje na to, że ubezpieczona już w zamyśle spółki, na rzecz której wykonywała pracę, miała nie podlegać ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski.

W kontekście przedstawionych materiałów dowodowych, Sąd 1 instancji słusznie uznał, że niecelowe było prowadzenie postępowania dowodowego z zeznań zawnioskowanych przez ubezpieczoną świadków na okoliczność jej pracy na rzecz spółki (...). Z resztą, to że ubezpieczona pracowała w Polsce na rzecz tej spółki, nie było kwestionowane, natomiast istotny był stosunek prawny stanowiący podstawę tego zatrudnienia. Należy jednoznacznie podkreślić, że umowa o pracę, jakkolwiek może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, w tym zeznaniami świadków, niemniej zasadniczy walor wiarygodności, co do takiej okoliczności przypisuje się dokumentacji pracowniczej. Ubezpieczona jako pracownik miała prawo, a przede wszystkim własny interes prawny w zabezpieczeniu dokumentacji związanej z zatrudnieniem w spółce. Skoro tego nie uczyniła, to aktualnie nie ma możliwości udowodnienia, że pracowała na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniom społecznym. Przy czym, tej okoliczności zaprzecza nawet jej rzekomy pracodawca. Wymaga przy tym podkreślenia, że realnie nie jest możliwe wykazanie jedynie dowodem z zeznań świadków faktu świadczenia pracy w warunkach zatrudnienia pracowniczego, ponieważ tego rodzaju dowód, nie poparty żadną dokumentacją pracowniczą jest niewystarczający i jako taki niemiarodajny. A przy tym należy wskazać, że zeznania świadków miałyby dotyczyć okoliczności sprzed 15 lat i to tak specyficznej, jak forma prawna zatrudnienia. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, nie można wiarygodnie przyjąć, że ktokolwiek po 15 latach przedstawi konkretne okoliczności zatrudnienia innej osoby - w szczególności będzie miał rozeznanie co do rodzaju stosunku prawnego łączącego strony - a to dlatego, że pamięć ludzka jest ułomna, zatem nawet fakty z własnego życia, sprzed kilkunastu lat nie zawsze mogą zostać odtworzone. W ocenie Sądu Apelacyjnego, trudno oczekiwać od świadka, że wiarygodnie będzie zeznawał na okoliczność przyjętej formy prawnej czynności sprzed 15 lat jaka łączyła ubezpieczoną ze spółką (...).

Nadto okoliczności wykonywania pracy na rzecz spółki prace jako masażystka nie była przez sąd kwestionowana. Sąd Okręgowy przyjął że ubezpieczona wykonywała tego rodzaju pracę, natomiast sam ten fakt nie świadczy o tym, że tego rodzaju praca była wykonywana w warunkach zatrudnienia pracowniczego, tym bardziej, że nie było żadnych dokumentów pracowniczych a składka z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia pracowniczego, nie została odprowadzona do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na zakończenie, Sąd Apelacyjny rozważył, że ubezpieczona przedstawiła umowę zlecenia zawartą ze spółką (...) w 2019 roku na pracę w charakterze masażystki. A zatem i w tym przypadku nie była to umowa o pracę, a to pozwala wnioskować, że skoro w aktualnych warunkach strony umawiały się na świadczenie usług, to również w okresie minionym nie zawierały umowy o pracę.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 350 §1 k.p.c. sprostował oczywistą omyłkę pisarską zawartą w komparycji zaskarżonego wyroku w określeniu siedziby Oddziału organu przez zastąpienie zapisów „w S.” zapisami „w R.”. Na podstawie art. 108 §1 k.p.c. przyznał do Skarbu Państwa zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

	SSA Jolanta Hawryszko	
--	-----------------------	--